

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 lutego 2016 r.

Pozycja 122

POSTANOWIENIE

z dnia 23 lutego 2016 r.

Sygn. akt Ts 269/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mirosław Granat – przewodniczący
Piotr Tuleja – sprawozdawca
Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.L.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 3 sierpnia 2015 r. M.L. (dalej: skarżący) wystąpił o zbadanie zgodności art. 4 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 233, poz. 1382; dalej: ustawa nowelizująca) z art. 20, art. 22, art. 31 ust. 3, art. 64 ust. 2, art. 76 w związku z art. 2 i art. 7 Konstytucji.

Skarżący zarzucił, że nieprzedłużenie kierowanej przez niego spółce okresu dzierżawy nieruchomości przez Agencję Nieruchomości Rolnych było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego oraz interesem spółki. Podkreślił, że od wielu lat prowadzi działalność gospodarczą w Polsce, opierając się na założeniu, że wolność działalności gospodarczej powinna przejawiać się w pewności obrotu gospodarczego, w tym poszanowaniu i trwałości umów. Jego zdaniem wprowadzenie zakwestionowanego przepisu nałożyło na Agencję Nieruchomości Rolnych obowiązek dokonania sprzecznych z prawem zmian warunków wcześniej zawartych umów dzierżawy, a tym samym pozbawiło skarżącego jego praw nabytych wynikających z tych umów.

Postanowieniem z 3 grudnia 2015 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. W pierwszej kolejności Trybunał zwrócił uwagę na to, że zarzucane przez skarżącego naruszenie konstytucyjnych wolności i praw nie ma (w stosunku do niego) charakteru osobistego i bezpośredniego. Skarżący wniósł bowiem skargę w związku ze sprawą dotyczącą umów, których stroną jest nie on, lecz spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której jest on jednym ze współników oraz prezesem zarządu. Spółka ta jest odrębnym podmiotem prawa, który w ramach prowadzonej działalności gospodarczej może powoływać się na swoje konstytucyjne wolności i prawa. Niedopuszczalne jest natomiast wniesienie przez skarżącego skargi konstytucyjnej mającej na celu ochronę wolności

lub praw innego podmiotu, nawet jeśli w dalszej perspektywie naruszenia praw tego podmiotu może mieć pośredni wpływ na sytuację prawną skarżącego. Następnie Trybunał wskazał, że skarżący nie przedstawił ostatecznego rozstrzygnięcia, z którym wiązałby zarzut naruszenia konstytucyjnych wolności i praw. Przeciwnie, sam stwierdził, że w sprawie, która legła u podstaw wniesienia skargi konstytucyjnej, nie zapadło orzeczenie sądu lub innego organu. Wskazał jedynie, że otrzymał oświadczenie Agencji Nieruchomości Rolnych o niewyrażeniu zgody na przedłużenie czasu trwania umowy dzierżawy, które – podobnie jak pismo z żądaniem wydania nieruchomości, o którym skarżący wspominał w skardze – jest oświadczeniem woli złożonym przez Agencję Nieruchomości Rolnych w ramach łączącego strony stosunku cywilnoprawnego, nie zaś władczym rozstrzygnięciem o wolnościach i prawach skarżącego lub zarządzanej przez niego spółki. Ponadto Trybunał zauważył, że sformułowane przez skarżącego zarzuty dotyczą sfery stosowania prawa, nie zaś niekonstytucyjności zakwestionowanego przepisu. Skarżący jednoznacznie stwierdził bowiem, że Agencja Nieruchomości Rolnych nieprawidłowo zinterpretowała przepisy ustawy nowelizującej, które w jego przekonaniu nie dają podstaw do przyjęcia, że dzierżawca, który odrzucił warunki zaproponowanej przez Agencję zmiany umowy dzierżawy, traci uprawnienie do przedłużenia tej umowy.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pełnomocnik skarżącego. Stwierdził w nim, że skarżący oczekuje rozstrzygnięcia dotyczącego sfery prawa a nie faktów. Podkreślił, że skarżący powołuje się na stanowisko organu administracji (Agencji Nieruchomości Rolnych) naruszające jego uprawnienia jako osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w Polsce. Pełnomocnik skarżącego przyznał, że stroną umów, których dotyczy skarga, jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, podkreślił jednak, że w niniejszej sprawie ochrony konstytucyjnych wolności i praw domaga się osoba fizyczna, która zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji jest uprawniona do wniesienia skargi konstytucyjnej. Ponadto pełnomocnik skarżącego wskazał, że w sprawie leżącej u podstaw wystąpienia ze skargą konstytucyjną nie ma możliwości uzyskania ostatecznego rozstrzygnięcia sądu lub organu administracji. Zakwestionowany przepis nie daje bowiem podstaw do wydania takiego rozstrzygnięcia, a sama informacja o braku możliwości przedłużenia czasu trwania umów dzierżawy powinna być wystarczającą podstawą do dochodzenia swoich praw przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w związku z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa o TK z 1997 r. Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

Zgodnie z art. 36 ust. 4 w związku z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Oznacza to, że Trybunał Konstytucyjny analizuje te zarzuty sformułowane w zażaleniu, które mają podważyć trafność ustaleń przyjętych za podstawę zaskarżonego postanowienia, i do tego ogranicza rozpoznanie tego środka odwoławczego.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego w rozpatrywanym zażaleniu skarżący nie przedstawił żadnych argumentów, które podałby w wątpliwość przesłanki odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej przedstawione w postanowieniu z 3 grudnia 2015 r.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Skarżący nie podważył w szczególności ustalenia, że złożył on skargę w celu ochrony konstytucyjnych wolności lub praw przysługujących innemu podmiotowi. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji osoba fizyczna może złożyć skargę konstytucyjną, ale musi ona mieć na celu ochronę konstytucyjnych wolności i praw przysługujących tej osobie i naruszonych adresowanym do niej ostatecznym rozstrzygnięciem organu władzy publicznej. Jak zasadnie stwierdził Trybunał Konstytucyjny w zakwestionowanym postanowieniu, sytuacja taka nie zachodzi w niniejszej sprawie. Skarżący domaga się bowiem ochrony praw spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, która jest stroną umów dzierżawy zawartych z Agencją Nieruchomości Rolnych. Skarżącego łączą z tą spółką pewne więzi prawne – jest jednym z jej wspólników i prezesem jej zarządu. Nie daje to jednak podstaw do utożsamiania uprawnień skarżącego jako osoby fizycznej oraz uprawnień kierowanej przez niego osoby prawnej.

Nie znajduje również uzasadnienia zarzut skarżącego, w myśl którego oświadczenie Agencji Nieruchomości Rolnych o niewyrażeniu zgody na przedłużenie czasu trwania umów dzierżawy powinno być uznane za ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie skarżącego, gdyż uzyskanie innego orzeczenia w tej sprawie nie jest możliwe. Jak zasadnie zauważył Trybunał w zakwestionowanym postanowieniu, oświadczenie takie nie jest władczym rozstrzygnięciem o wolnościach lub prawach skarżącego lub kierowanej przez niego spółki, lecz stanowi oświadczenie woli składane przez stronę stosunku cywilnoprawnego. Spory wynikające z tego stosunku (w tym dotyczące prawidłowości złożenia oświadczenia woli, jego zgodności z prawem lub ustalenia istnienia stosunku prawnego) mogą być rozpatrywane przez sądy powszechne i to ich orzeczenie mogłoby ewentualnie – przy zachowaniu innych warunków wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz ustawy o TK z 1997 r. – być uznane za ostateczne rozstrzygnięcie o wolnościach lub prawach skarżącego. Co więcej, skarżący zaznaczył w rozpatrywanym zażaleniu, że obecnie między stronami toczy się postępowanie cywilne, którego przedmiotem jest wydanie spornych nieruchomości. Jego wynik może więc kształtować sytuację prawną spółki, którą kieruje skarżący.

Ponadto skarżący nie przedstawił żadnych argumentów, które podawałyby w wątpliwość ustalenie, że sformułowane w skardze konstytucyjnej zarzuty dotyczyły sfery stosowania prawa, nie zaś niekonstytucyjności zakwestionowanego przepisu. W zażaleniu stwierdził jedynie, że „ma świadomość, iż rozstrzygnięcie dotyczy prawa a nie faktów. Dlatego też takiego rozstrzygnięcia oczekuje”. Nie wskazał jednak, w jaki sposób treść zakwestionowanego przepisu – jego zdaniem – narusza wskazane w skardze konstytucyjnej wzorce kontroli ani nie ustosunkował się do ustalenia, że poczynione w tej skardze uwagi mają na celu przede wszystkim wykazanie nieprawidłowości dokonanej przez Agencję Nieruchomości Rolnych wykładni zaskarżonego przepisu. Trybunał w obecnym składzie stwierdza, że również w tym zakresie postanowienie z 3 grudnia 2015 r. jest prawidłowe.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił zażalenia wniesionego na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.